

Forhandlingsstriden med NAVO

TEKST

Sverre Strand

Eilert Ringdal

PUBLISERT 1. november 2005

Sverre Strand har i mange år vært en sentral forhandlingsleder for Legeforeningen og Akademikerne.

De sosiale bestemmelser er rettigheter for arbeidstakere. Omfanget av rettighetene og det de utløser av økonomiske ytelser fra arbeidsgiverne, har utviklet seg gjennom fagforeningenes innsats i forhandlinger og kamp for arbeidsvilkårene over mange år. Til dels er reformene i tariffavtalene på dette området resultat av en «handel» på bekostning av lønnsutvikling.

I offentlig virksomhet dreier det seg om rett til arbeidsfri med lønn i forbindelse med sykdom eller skade, svangerskap, fødsel, adopsjon og amming, omsorg for barn, militær eller sivil tjenesteplikt og velferdspermisjoner. Det gjelder også ytelser til etterlatte ved arbeidstakers dødsfall, gruppelivsforsikring og erstatninger ved yrkesskade. Dessuten er offentlige arbeidsgivere pliktige til å sørge for tjenstepensjon.

Bestemmelsene gir stort sett «brutto rettigheter og ytelser» uavhengig av den enkeltes rettigheter etter lov om folketrygd, lov om arbeidsmiljø, lov om yrkesskadeforsikring eller lov om ferie. For psykologer og andre akademikergrupper betyr dette at en kan bevare det inntektsnivå en har, delvis som resultat av lang og kostbar utdanning, også når man rammes av sykdom eller skade, eller når man etablerer familie med barn.

Bestemmelsene representerer en pakke av sosial sikkerhet mot inntektstap når arbeidsevnen er redusert. De fordelene offentlig sektor her gir sine ansatte, kompenserer noe for den mindreavkastning av investering i lang utdanning som ellers ligger i lønnsvilkårene i forhold til sammenliknbare arbeidsforhold i næringslivet.

I alle de tre offentlige tariffområdene – stat, kommunesektor og offentlige foretak – er disse sosiale bestemmelsene, som i prinsippet er like og gjelder likt for alle ansatte, regulert av hovedtariffavtalenes fellesbestemmelser. Så langt har disse forholdene vært regulert i A1-delen av avtaleverket. Dette er de avtaler som forhandles mellom NAVO og de fire forhandlingssammenslutningene.

I tariffrevisjonen 2004, som fremdeles ikke er avsluttet, har NAVO stilt krav om at de sosiale bestemmelsene skal ut av A1-delen. Det store flertall av de ansatte i helseforetakene er organisert i forbund som har egne A2-avtaler på nasjonalt nivå. De sosiale bestemmelsene er regulert der. Noen mindre grupper har måttet regulere de sosiale bestemmelsene i B-delen av avtaleverket, dvs. i lokale avtaler med de enkelte foretak.

NAVO vil at alle akademikerforbundene utenom Legeforeningen skal ha regulering av de sosiale bestemmelser på B-delsnivå og har satt alle krefter inn på dette. Hvorfor er en gåte. Det tales om et prinsipp og et påstått behov for å renske A1-avtalen for alt annet enn helt overordnede forhandlingstemaer. At akademikerforbundene motsetter seg slik regulering av de sosiale bestemmelser, er lett å forstå. På kort sikt ville det sikkert ikke ha praktiske konsekvenser. I forlengelsen ligger faren for at de ulike foretakene får forskjellige forhandlingstransaksjoner med hensyn til lønn og andre vilkår. Når regjeringen i sin tid ga forhandlings- og avtalepartsoppdraget til NAVO, var det for å få én løsning på de generelle vilkårene og én pensjonsavtale. Det var neppe regjeringens forutsetning å skape ulike vilkår og konkurranse mellom foretakene på grunn av dette. Akademikere – også psykologer – vandrer mellom foretakene. Ulike sosiale bestemmelser mellom foretakene vil forsterke hindringene for mobilitet i arbeidslivet. Mobilitet er viktig for Norge i tiden fremover. Selvfølgelig skal de alminnelige ansettelsesvilkår være forutsigbare og like fra foretak til foretak. Hva poenget med B-regulering av sosiale bestemmelser da er, forblir gåtefullt og derved suspekt. De mindre forbundene i NAVO-området har reagert svært negativt på presset fra motparten og ønsker en A1-regulering som før.

I skrivende stund er det brudd i forhandlingene mellom Akademikerne Helse og NAVO, og bruddet er brakt frem for Riksmeklingsmannen. Situasjonen er alvorlig, og streik kan ikke utelukkes. Du kan bli oppdatert på www.psykologforeningen.no

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 42, nummer 11, 2005, side 1046

TEKST

Sverre Strand

Eilert Ringdal, Forhandlingssjef i Psykologforeningen